

Womhaj Bóh!

Cyklo 39.

25. sept.

Lětnik 8.

1898.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizijczetni w Budyschinje a su tam dostacž sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 up.

16. njedzela po swjatej Trojizn.

Math. 13, 33.

„Tón Knjes rěčesche psches pschirunanja k ludu, a bjes pschirunanja wón niczo k nim njerěčesche.“ Pschetoz pschirunanje najlěpje wěczne njebjeste wěrnosće roštwětli. Znyly widomny šwět wone k snamjenju teho njewidomneho sczini. Kaž lud rěči, tak wone rěči, a teho dla džeja jejne šlowa wulzy jara k wutrobje.

Dženša njech tón Knjes k nam rěči w tutym pschirunanju: „Njebjeste kralestwo je podobne k wašu, kotryž žona wsja, a rosměša jón mjes tsi kórzy muči, hacž wschitko sakifa.“ — Prjedy teho, w 31. a 32. shtucžny je pschirunanje wo žonopowym šornu, kotryž nam i kórtkimi šlowami rošchěrjenje kšeseczijanstwa wopišuje. Šsnadne a po šdaczu njewažne, kak šo kšeseczijanstwo šapocznyje. Ale wone narosče a je shtom, tak, šo ptaki pod njebjestami pschilecža a czinja šebi hněda na jeho hašosach. — Pschirunanje wo kwašu nam pokáže, kak kšeseczijanstwo šnutsčownje škutkuje, w potajnym, ale wschitko pscheczishečo a napjelno. Škwaš je po šdaczu něšto šnadne. Ale wón ma wošebitu móž. Š muču šměšchany wón ju, kotraž běšche prjedy kaž morma, k hibanju pschinješny. Šo cžašu šo zyle čžesto hiba a šběha. Ani prošča muči ščoncžnyje wyshe njewoštanje, kotryž wón njeby šakifał, tak šo štrowy a dobry šhlěb i njeje nastanje. Šunje tak je i kšeseczijanstwom. Šsnadne a njewažne we woczach jich wjele, šamo šazpite, tajke do šwěta štupi. Ššwět bě kaž mormy,

bjes možny a bjes wěrneho žiwjenja. Ale dołho njetraje, duž pocžina šo hibacž. Šizo, jako Boži šyn hiščeje w cžele tudy kšodžesche, šbudži wón w židowskim ludu hibanje, wojowanje a žiwjenje. Šo tym šnjesu šo rěčesche, ša nim šo prashachu, k njemu kšodžachu, ša njeho abo pscheczimo njemu šo roššudžichu. Tam pschindže Maria k njemu i hnadu, pschetoz jejna wutroba je i lubosčzu k njemu šahorjena. Tam leži Madlena k jeho nohomaj, tam wopusčeči Matej šwoju žlonizu, tam pytaju teho šnjesa kšromi, šlepi, kšudži, šrudni, špróžni a wobčeženi, šo bychu jeho wohladali, škšicheli a jeho hojazu, trošchto-wazu, wumožeršku lubosčž šhonili. Škwaš ewangelija ša-pocžina škutkowacž! — Šo hibanje dale dže, jako cži japoschtoli dalofo a šchěrofo w šwěče te wulke šutki Bože pschipowjedachu. Tam šteji Šchězěpan psched wyschšchej radu a šwědcži tak horliwje wo wěrnosčzi kšeseczijanšteje wěry, šo jeho šudnikam psches wutrobu dže. Wón bu k šmjercži wjedženy. Šłodženz je pódla, kiž chze pomhacž. Ale hlaj, móž Boža tež jeho pschima we wutrobje; wón jej temu wobara, tola wschitko podarmo, wón njemóže dale pscheczimo wótremu kopacž, ale dyrbi šo podacž. Šnětk čžehnje Šawoł psches kraje teje šemje. Šdžez wón pschindže, tam je to šame hibanje. Wón bu do jastwa cžišnjeny, ale šcho šo stanje? Šez we wutrobje teho wajchtarja pocžina šo hibacž. Ani murje ani durje, ani mjecz ani martra, ani Griehow mudrosčž ani Šomškich móž nješamóže tutym japoschtolam a jich šlowu wobaracž. Škšeseczijanstwo dofoňa po cžašu dospolne pscheměnenje a

wobnowjenje wschěch wobstejnoscěw. Wone mandželstwo s nowym duchom napjelni, tak so bu snamjo hjednoczenja Jesom Khrysta s jeho zyrkwyju. Žonu wone na to město staji, kotrej jej po Božim pišmje pschibluscha. Žona njeje wjazny niska džowka, ale swojeho muža pomozniza. Dželo a dželaczerjo pschiindžechu psches kšheszczijanstwo k czeszczi. Lubosczi k wótnemu krajej dašche wone nowe sahorjenje. Wone sbudzi wěrmu, nješebicziwu, w ponižnosći služazu lubosczi, kotraž khornych, khudnych a wobczěžnych pytašche. Wedomoscizam pokasašche wone nowe pucze a shromadžešche džerzi w schulach. Nowe, lěpsche, s kšheszczijanskim duchom napjeljene šaknje wyschnosczi dawasche. S krotka, kšheszczijanstwo so pokasowasche a so dženzka hiščeje pokasuje jako kwap, kotryž człowiske snutskowne žiwjenje wobnowi a wschitte swjaske porjenšchi a pschekrašni.

Kaž we wulkim šwěće tak chze tutón šwjaty kwap, kšheszczijanstwo, w kóždym człowjeku šwoju wobnowjazu móz šwěć. Kšheszczijanstwo chze tež w twojej wutrobje skutkowaczi. Twoje czelo chze tón Knjes templ šwjateho ducha šcziniczi; twojej woczy njeđyrbitej wjazny wofni bjez, psches kotrejž šty lóšcht hlada, twojej wušchi đyrbitaj psched wušmėwzami, šawjedniki a pschibłodnikami so šamkaczi, Božemu šlowu a proštwam khudnych pak so wotewriczi, twojej ruzny đyrbitej šutki šmilnosće dokonjeczi, twojej nošny đyrbitej na puczu mēra khodžiczi. Šdnyž pak tón Knjes tole w tebi dokonjeczi đyrbi, dha wschak to bjes wojowanja a hibanja w tebi móžno njebudze. Tola trjebaj jenož šwěru pomozne wězy hnady, njewobaraj Božemu šwjatemu duchej. Potom njech je wojowanie mjes tym Knjesom a twojim czelom tak hórke haczi chze, na pošledku tola tón Knjes dobudze. Potom njech czucza a myšle kaž wichor psches wutrobu šchumja, hdžež đyrbi nowy człowjek w tebi so narodžiczi, na pošledku budžetaj twoja wutroba a žiwjenje s Božej mozu napjelnjenej. Tón Knjes budze s knjesom na twojej wutrobje. Wón budze w twojim domje měštno namakaczi a jo pschekrašniczi. Teho dla, Knježe Jesu, pschinczi k nam, pschinczi ke mni twoje kralestwo!

Šamjeń. Šandrik-Šuščanski.

Sprawnosć dowjedže k dobremu kónzei.

(Šokracžowanje.)

2. Patoržizu wječor.

Kajka czuščeznja je tola dženzka w Šětrownych wrotach w Šreibergu? To je štoro tajke žiwjenje, jako pschi Mišchnanskich a Šošweinskich wrotach, hdžež so najšlownišche dróhi šapocznu. Nób, patoržizu so njetrjebasch temu džiwaczi, jo maja so mólczke, želešne wrota czasto wotewrjeczi: to šhwata hońtwjeť na hońtwu, to wróći so druhi s natsčelenej šwěrinu domoj, to pschiindže burif, kotryž chze šebi hiščeje šwoje potrjebnosće k hodam nakupowaczi, to du ludžo hiščeje won do drjewa, jo njetrjebali šwjate dny šymu mrēczi, to pschiindže pucžowat abo tež putnik, kotremuž je so powjesczi wo wulkim prozefionje dostala. Tež móst ma so wošpjet dele pscheczičzi. Šurjo na konju abo s wošom chzedža do města; woni pschijneku šwoje tworj do Šreiberga na witi, jo bychu je tu na hotowe pjenješny wumėnili.

Wóle šhwataja pak nětko štražnizy, jo bychu mostowe rjecžajny wotwjajali; pod pschewodom knježerskich jědnnych a bohateho pschekupza, kotryž bēšche na ranje s wulkimi staroscžemi so jim napšchecziwo podal, bliži so žyly rjad wyšoko pokladžennyh tworowych wošow s drohotnym pschekupžskim kublom pod rubjajnymi plachtami. To je wulke šbože, jo tworj dženzka hiščeje dōndu. Pod wrotami njetrjebaja wošny šastaczi, dokelž ma Šreiberg pōdla mnohich druhich šwobodom, tež šwobodne domožowanje žuščnyh tworow do města; teho dla njetrjebaja wrótnizy, kotriž šu tu w měšczanskich a niž w maršhrabinškich službach, žlonistwa dla pod wošowu plachtu hladaczi. Wošny dojedu psches Šětrowu hašu haczi na torhoshczjo,

hdžež šylni mužoj mechi a walczi a šašcziki bōrny do pschekupžšich šhlamow šnojcha a woczinjaja. Šědmi a pohoncžoj pak maja šwoje konje šastaraczi a podadža so potom do forczny, hdžež so ja kupzowe pjenješny wofšchemja. Šak šěšłodzi jim tola po dolhim puczu w žuščje dženzka krašne Šreibergske pivo k mjaškej s šalom!

To měješche tamón jednorje šdrasženy pucžowat pschi wrotach wjazny wobczěžnosćow. Wrótnizy njemėjachu wulkeje dowěry do jeho šylnej palke, na kotruž drje bēšche so duzy po dróhy šepjerať, do jeho šchēroteho mjecza, kotryž měješche pōdla šylneho noža w pašu težezny, a do wulkeho šilzoweho škōbuka se šchērofej fromu, kotryž jeho brodate mjeswoczjo knješche. Pod kwicžom kufajche khornať kožaneje košchle won, jo by šchiju knyl, a na kožanej košchli měješche hiščeje želešnu košchlu. Ta bēšche tam jara derje widžeczi, hdžež njebēšche pucžowat špinku šwojeho kwicza na wutrobnje šapinal. Šwulke rukajny a kožane šholowny, kaž tež njelepe czrije s howjajeje kože mējachu mjenje rjany napohlad, bēchu pak ja to czim kručžicho wudžčlane. Tola wrótnizy wušhladachu pod škōbukom tajkej milej mōdrej wōczzy, so tuteho pucžowarja škōncžnje po dolhim wurēcžowanju do města pscheczičju bjes teho, jo bychu jeho najprjedy haczi na radnižu dowjedli a jeho tam pschekšychowali, haczi je tež tajkemu ptacžkej wēriczi. Lēta dolho njebēchu wschak žaneho njepšchecžela wjazny psched mēšczanskimi murjemi wušhladali, a pōdla teho bēšche so hižo nēkotryžkuli człowjek jako putnik do města pschecziť, kotremuž wscho mōžne druhe s woczow hladajche, jenož niž pobožnosć. Pōdla bēšche dženzka patoržiza, hdžež kōždy rad wšchemu hnēwej s pucza dže.

Mušnje mējachu dženzka tež hōrnizy a šchkrējerjo. Dženzka njeshromadžowachu so w modlěni, jo bychu so najprjedy hiščeje na njebješke wyšokosće dopomnili, domiž so do šenškich šklubow njepodadža.

Tam dešakach w czimowych šklubinach njebēšche dženzka rjany hōrniski poštrov šlyšheczi, s kotrymž so na dželo pschilhadžazy hōrnik štrovwješche s hōrnikom, s džela wotkhadžajny. Žadny pilny hōrnik tu dženzka nješedžejche, jo by pschi šlabej šwězy podkopisčej lampy s pjasčnikom šletu rudu s twjerdeje šakly dypať. Šorka khodžachu dženzka w Božim rjanym škōncžku nimo šchkrējerjow, tež wot wšchēducho džela dženzka wotwoczowaznyh. Šak wješke mējachu dženzka mjeswoczja pschi wschěch staroscžach. Šelto mējachu tež hiščeje wobštaraczi, jo bychu šwojim drobny m džecžattam hodowne blido wupyšchili.

Mušnje mēješche tež tōtka na pohrjebnišczju pōdla žyrkwe šwjateho Šakuba. Še wschēni mozami so wón prōzowasche, jo by tam row do šmjerščeje šemje wuryl; wschako mēješche doma tež ja šwojeho hōlcžka wobradžeczi. Šsebi pōť s czōla šetrēwšchi, wulěny wón škōncžuje s rowa a wotēndže s motyku a s šopacžom.

Šašnje šwēcžesche škōnzo s mōdreho njebjaja a hladajche do wotewrjeneho rowa, jako chylo jeho potajništwaja wušlědžiczi. Šutšje tam wjazny njepohladašch, škōť škōncžko, šutšje nadeńdžesch tu jenož puštu hōrku, a teho, kotryž pod nej wotpoczjuje, wjazny njewubudžich, jo by so nad twojim šlyšczju radowal. —

Němi štejachu tu šchkrējerjo we šwjedženiškej drasče, jo bychu šwojeho towaršcha k pošlednjemu wotpoczinkej pschewodželi, psched tamnej nam hižo šnatej khēžku, hdžež bē s khēže won hōrke plakanje a žaloscženje šlyšheczi.

„Njeje trajch tak hordy, jako so wo nim powjeda“, šchepčachu šebi pschewodžerjo s czicha a pschi tym šwōlniwje s pucza šupiwšchi, hdnyž so bohaty Šan Šjenješnik bližesche, jo by šwojemu njebožicžkemu bratrej pošlednju czesč pschewodženja wopokasať. Šule pschibluschnosczi wón hižo ludži dla šakomdžiczi nješmēdžische. Wón bēšche wšchōn špokojom, jo njetrjebasche hatle do khēže hiezi, dokelž tu runje jednorj czorny šašcz se jštwy pschijnešechu.

Šwōńk, kotryž bēšche haczi dotal horka s wēže won kufal, so tam šhubi, a bōrny šaklineza s wēže tamny šwōń, kotryž bēšche wōbeju bratrow tež nēđny na jeju přemim puczu do žiwjenja pschewodžal. Š s šlubokimi šwukami škincžesche do jašnišchich šynkow maleho šwōncžka wulki šwōń, jako by wschittim pschiwōlal, kaž na nim napišane šteješche: „Mortales ploro defunctos“ — „Wōžaruju šemrjetnyh“.

Čah nastaji so na pucž na pohrjebnišczjo. Ša šašczom džesche s šhablajej krocželu nětko šwudowjena šhata se šwojim šynom. Wōbaj plakašchtaj s šloškom. Njeby-li so maczi na šwojeho šyna wōhla šepjerať, dha by so šnaino na šemju šwjelka. Ša nimaj džesche po wuškej šczēžny pobožny duchowny Šolmar

f mišym, pokoj wudźelazym mješwoczom. Semu bęšche witane, so ęo Jan Pjenjeznik f njemu stupi a f nim semrjeteho bratra pšchewodzešche. Sa nimaj džęchu po dwu wšchitzy druhy.

Pšchi pohrjebnišchczownych wrotach pšchistupi ęo nješnaty mužiki, njedźiwajo na pruhowaze pohladanja mnohich pšchewodzerjom. Tež Jan Pjenjeznik pohlada na tute zuse mješwoczjo.

Kašchcz ęo na pohrjebnišchczu hišchęze ras wotewri — tak bęšche tehdy waschnje — a duchowny ręczešche, tak bohaty bęšche njebočięczki na duchownych kublach byl, wo jehoj pobožnosćzi, wo jehoj sprawnosćzi, ęwęcje a lubosćzi f węcnosćzi, wo jehoj ęmilnosćzi, po kotrejž je ęwoje po hólkim džęle jašlužene trošcki lubje rad f khdymy a będnymy džęlił, ęo tak krašnje po ęlowje ęožiwšchi: „Džęł f hłódnym ęwój khlęb!“

Hišchęze šhladowašche bohaty bratr hordže a je ęebjejaczucjom, jako by ęam ęebi prajil: „Blašit tón, kotryž f druhim džęlił; kóždy štaraj ęo ęam ja ęo!“

Duchowny pak powjedawšche dale wo tym, šchtož wožobu njebočięczkeho nastupawšche, wo jehoj khdobje, hđžež jehoj pobožnosćzi a sprawnosćzi ženje wopuschczitej nještej; ženje njeje f bohateje šchtręejnje ęwojehoj bohateho kujeja ani to najmjenšche pšchęšchjwil, štajnje je ęebi na to myšlil, so by jehoj kuješ wužitk męł, a to budže tón bješ dwęla rady tež wobęwęcđięcz a ęawoštajenymaj džakownje tež šarunacz, njeby-li wón runje częlny bratr njebočięczkeho a nětko jeniczka podpjera ęawoštajeneju byl. Tehdy nješamoh jehoj wóczko wjazy na předarja pohladacz, tež niz njebočięczkemu bratrej do mješwoczja, tež nječawšche wuhladač ęylšy wudowy a ęyroty. Al jako ęo wobroczi, dha wón wuhlada, tak tamón zupšady pomnika pšchi rowje plawawšche.

„Šchto tež to tón tola je? częho dla tež to wón plawa? šchto ma ęo tón wo mojejehoj bratra štaracz?“ Tawše prajchenja wunurichu ęo jemu f wutrobny, a te bęchu wina, so wón dalšche předarjowje ęłowa nješwulšchjcha, f kotrymž ęo wón runje na jehoj wutrobu męriješche.

„Nę“, džęšche ęam pšchi ęebi, „šchto ęym ja tola do blašna! f wotfel dyrbjal ęo tón ęem wšacz, wšchako ja dolho ničto wjazy wo nim nješwę! Tola se šchtodu nješbudže, jeli ęo potom f nim do ręcžow dam.“

Runje bęšche duchowny ęwoje ęłowa ščoncził. Wodlitwy wušpęwawšchi, šawrjechu noscheryj kašchcz a pušchęžichu jón dele do rowa. Šorjchcz pjerjchęze a czicha modlitwa bęchu pošlednje štrawjenja ja njebočięczkeho; ęo f czicha polichžjowawšchi rošendžechu ęo pšchewodzerjo. Tola widžachu a wušlšchachu hišchęze unošy, tak pódla duchowneho a zušeho tež Jan Pjenjeznik f ęwojej ęwawowej a jejnemu ęynej pšchistupiwšchi rjelnj:

„Duž dha ęo trošchtujęze, lubšchja žona, chzu ęo dale ja waš postaracz; wy ęo pšchęczehnjęze do mojejehoj domu, a wascheho ęyna“, pšchi tym jemu ruky na hłowu položiwšchi, „chzu ja něšchto hłodne nawučięcz dacž.“

Plawanje bęšche šrudžemu tak pšchewšawo, so ęo jemu ani pódžakowacz njemóžęšche. Duchowny ręczešche ja nju:

„S tym budžęze dobry, Bohu špodobny škutk wufonjecz, lubšchi kuježe; hišchęze na jehoj ęmjertnym ložu, hđnyž ęo jemu ęmjertna hodžina hižo bližęšche, bęšche to nadžija a pokoj wascheho njebočięczkeho bratra.“ (Pštrawčowanje.)

Polštalętny ęwjedžen šnutškowneho mišionštwaja.

22. džęń šeptembra je nam polštalętny jubelški ęwjedžen šnutškowneho mišionštwaja pšchinjęł. Šswjata radošcz dyrbi pšchęš naješ lud hič. Šhwalobne šhęrlušche Bohu temu šnješej šawšwajmy. Pšchetož wón je bohacze žohnowal ęlužbu šnutškowneho mišionštwaja na naješim ludu a w częžu nušy w nim pomoz pódžlak, kotraž je ęo wšchemu ludu dojtala. S džaknej wutrobu pohladamy džęnša 50 lęł wróczjo.

I.

Hđnyž chze Bóh ludej pomhacz, pójęzele jemu mužaja. Šako iřraelski lud pod ęurwym kuještwom w Ešgyptowškej štonašche, jemu Bóh Wóššajša pódla; tón lud f wotrocžkowškeho kraja wuwjedže. Šako naješ lud w częžu reformazije pod špšchahom lęnjeho, pšchiwęrijazehoj a žadawšchjweho męšchništwaja czępješche, jemu Bóh Dr. Luthera pódla; tón polawa ludej pučž f ęwobodže džęczji Bóžich. Al jako dušchja naješehoj luda w częžu revoluzije pšchęd ęmęchom njewęry a jędojnym wodychom helškeho hanjenja šchepotawšche, jako bęšche štrach, so bęchu tyžazy pod częšchęženjom du-

chowneje a częlneje nušy kónz wšali, pódla jemu Bóh Šana Šendricha Wichernej, ręczerja šnutškowneho mišionštwaja; tón pučž f pomozy polawa.

Hđnyž Bóh žanemu ludej něhoho ja pomoznika ščęzele. wón jehoj ęwęcdomlęwje wuhotuje. Šakž nan džęczjo, wón jehoj ja ruky wuwimje, jehoj ęwój pučž wjedže, jemu ęwoju krašnosćzi šjewi, doniž njeje ja ęwój nadawš šnaty. Tak bęšche f Wóššajšom, f Lutherom, f Wichernej. S wody ęo džęczjo Wóššajš wuczeže, kaž pšchęš džiw ęmjerczi wukhowann. W kralowškim domje bu wotczahnjeny; ale wužitnišchja šchula bęšche jemu ęamotne bęczje w puščjnjje, doniž ęo jemu Bóh w kęłku nješjewi. Šrucze bu Luther wotczehnjeny, wón ęwęcru džęławšche a ęo přozowawšche, doniž w kłóšchtręje khdobnosćzi dobrych škutkow nješpšna a w bibliji trošcht njenamata: Prawy budže po ęwojej węcje žiwj. Šakž tuteju je ęebi Bóh ręczerja šnutškowneho mišionštwaja pšchihotowal.

Jan Hendrich Wichern. Šakozęł šnutškowneho mišionštwaja.

* 21. haprleje 1808, † 7. haprleje 1881.

S jędnoreho doma je Jan Hendrich Wichern. Šenož f wulkej přozu šamoh jehoj nan, pšcheložer a notar w Šamburgu, ęebje a tych ęwojich šđeržęcz. Al jako w lęczje 1822 jehoj nan wumrje a bęšche maczeri f jeje 7 džęczimi ęwęcny šęžiwjer wšaty, šapocza ęo ja jejneho najštaršcheho nuša. Bóh chžyšche jehoj wuczež, šchto to je, khtnjje ęo modlicž a f žylej mozu džęłacz. Ššam hišchęze bóle hólz dnyžli mlodženž dyrbjęšche wón pjatnacze lęł štary, pšchęš džęczjenje přawatnych hodžinow w klawirchrazju, kacžanškim, grichiškim a ličęnju pomhacz ęwójšbu šđeržęcz. Šušto by wón hacž do nozy študowal, so by dolhwatal, šchtož bęšche wodnjjo pšchęš přawatne hodžiny ščomdžicž dyrbjal. Šušto je wón maczer w jejnej štyřnosćzi trošchtowal. Šušto pak móžęšche tež pódla krašnje naješonicz, so Bóh tych šajšara a ęwoje ęłowo dopjelni.

Jędyn džęń ęyn maczer šrudnu wuhlada; ęylšy ęo na jejnym woblicžju šybolachu. „Tš trošcki mam hišchęze a žaneho khlęba w domje. Šchto to budže?“

„Macze, męčje nadžiju“, trošchtowawšche węcny ęyn, „pštaježe najpřjedy Bóže kraleštwaja a wam budže wšchitko pšchipadnyč! O węcze macze! — Macze, wy drje tola njedwęcłujęze?“

„Nę, ja nječam dwęcłowacz“, wona rjelnj a ęebi ęylšy f woczow tręješche. Al šchto ęo šta? Přjedy hacž bęšche ęo hodžina minyla, ęo wonfch jašwoni a pójol liřt ja kuješnju Wichernej pšchinjęžy. Wona jón bojašlęwje woczini. Duž jej dwę šłotej do rukow padžęšchtej, a na papjerzy šteješche piřane: Pštaježe najpřjedy Bóže kraleštwaja a wam budže to wšchitko pšchipadnyč. Macž njemóžęšche ęłowęczka prajicž. Wona ęynej liřt da. Wón pak napřija do ęwojich džęńšchich knihow: „O budž khdawem, kuježe. To bęšche wukładowanje Matheja 6 ja lubowanu maczer a ja muje so bychmoj węcłoj.“

Tak pšchihotawšche ęo Wichern w częchym štarichiškim domje. Potom pak wón do dalokeho ęwęcra džęšche. Wón pšchidžje na univeršitu. Najlępšche jemu tam dachu czi mužoj, f kotrymž Bóh jehoj hromadu wjedžęšche.

Mjes drugimi bēšche to pobožny baron Ernst i Kottwitz, wótz khudnych, kotryž bēšche w Barlinje džělaczejnu ja džělo nje-mějaznych šaložil. Š njemu Wichern pschjndže a je tam žohnowane hodžiny pschebny.

Jako čješče doštojnuy schědžinyz mlodženzowu ruku pschimny a jeho jašne wóczko polne lubošče nad nim wotpoczowasche, jako i nim ruzy i modlenju stynny, bēšche, kaž by ja šwoje žiwjenje nanowe žohnowanje dostał. Al jako jeho potom i šwojim khudym domjedže, šo nowy šwět psched dušchu mlodeho Wicherna wotewri. „Ščtož wy čžinili šče jenemu mjes tymi mojimi najmjejščimi bratrani, to šče wy mi čžinili“, wón jow dopjelnjene widžesche. „Te hodžiny, kotrež šmēm pola njeho pschebnyč, šu mi najlubšche a najwažnišche mojeho tudomneho pschebnywanja“ tał pišasche wón wo tym šwojej maczeri.

Al lědy bēšche šo do Hamburga i šwojej maczeri wróczil, lědy bēšche šwoje kandidatne pruhowanje na najšepje wobital, duž šapocža po pschikladže teho muža tym živy byč, na kotrychž šebi druhy njemyšlachy, khudym, džěčjom, niškim.

Prjedy hižo bēšche šaštojnstwo wučerja we woczehnjenskim wustawje šaštal. Nětko jeho duchowny Rautenberg, kotryž bēšche jeho něhdy konfirmirowal, prošesche, šo by jemu w nježelikej šchuli pomozny byl, šo bychu tež džěči, kotryž bjes šchuliskeho wufnjenja wotročesche, i najmjejšča nježelu nišne rošwuczenje dostali. Šad wón tu proštwu dopjelni; a dołho njetrajesche, duž bu ša wódžerja teje šchule pomjenowany.

Al widomnišcho šo hiščeže dar rošwuwajšche, kotryž bēšche Bóh jemu dowěril, jako do „wopytowazeho towarštwu“ šastupi, kotrež bēšche duchowny Rautenberg po jendželškej naprawje šaložil. Šhryštušowa lubošč mlodeho kandidatu do domow khudnych wódžesche, wón tych wopytowasche, i kotryž žyrtej šo bližič njemóžesche; pschetož wón šabyč njemóžesche, šo Ješus runje šapjennych wopytowasche a šhubjennych lubowasche. Šač bu wón bórny hušto widžamy hšěč na wuščich dworach a hašach Hamburga a bu mějczanški mišionar, prjedy hač bēšche mějczanške mišionstwo w našchim wótznym kraju. Šola jena nuša jemu ščždy króč na tych khodach kaž woheń we wutrobje palešche, to bēšche nuša džěči. Njebēšche ša mnje tón šnješ wošebje prošyl, jako praji: „Ščtož tajke džěčo horje wošnje w mojim mjenje, tón wošnje mje horje?“ Njebēšche tale nuša najšrudnišča, dokelž džěči čžješče bjes winy trjечи? Njebēšche tale nuša najprjedy wuhojič, dokelž bēšche džěčžaza wutroba hiščeže pschjnomna? Š temu jemu psched dušchu štupi, ščtož bēšche hušto wo hrabi Šdalberče i Recke-Wolmarškim šlyšchal; tón bēšche žyke šyly šanjerodžennych džěči do šwojich wustawow w Dverdyču a Düššeltalu pschjwal. Nětko šo šašo na to pschecže dopomni, kotrež bēšche něhdy hižo do univeršitneho čžaša pscheczelej wuprajil, šo čže wustaw ša šanje-rodžene džěči šaložič. Duž jemu wutroba bubotasche, jako 8. oktobra 1832 jedny tych šobuštawow wopytowazeho towarštwu šam wot šebje tón namjet štaji, kotryž šebi nješwěri wuprajicž, šo čžylo wopytowaze towarštwu tajki wustaw šaložič.

Tym pschecželam, kotryž Wicherna šnajachu, bēšche i došom wěšte, šo ničto druhy wjedništwu wustawa do rukow wšacž njemóžesche šhiba wón, je-li Bohu šo špodobasche jim šrědki i temu wobradžič. Al Bóh jich modlitwy wušlyšča. Še wščech bokow dary pschikhadžachu. Šyndikus Sievefony pschewoštaji nahlado-waštwu ša tunje pjenjesh žyke šamotnje w šěžu ležazu, še šłomu křytu hětu, „Rugowy dom“. Do njeho Wichern 31. oktobra 1833 i maczerju a šotru šacžahny. Šačž do šónža lěta buchu 12 šanjerodženi pacholojo jich domjazny.

(Šotracžowanje.)

Wšchelatě i blišta a i daloža.

— Wšchitkich lubnych Šserbow Malešchanškej a wokolnych wošadow hiščeže juntróčž na to kěžžbliwnych ičžinimny, šo budže šo mišionški šwjedžen, kaž hižo šjewichmny, pschichodnu nježelu pop. w Malešchanškim Božim domje wotmēwacž. Šserbske kemšchenje šmēje šo popoldnju w 2 hodž. a němšte w 4 hodžinach. Šserbske přédowanje šmēje šnješ šarač Wěrošal-Šrodžičesčanski a němšte šnješ šaplan Šarjeńk-Budyški. Wny wšchitkich lubnych Šserbow na-pominamy, šo bychu šo bohacže na tón šwjedžen šesšli. Miž jenož Malešchanška, ale tež wokolne wošady dyrbja tam šastupjene byč. Duž wě šo šo woczakuje, šo šo wošebje tež wošadni še

šušodnych wošadow, i Šluššchanškej, Šučžinjanškej a Budyščinš-kej tam šědu. Tón šwjedžen šnutškwoneho mišionštwu w tym lěče je čžim wažnišči, dokelž w tym lěče na 50lětně wobštacže šnutškwoneho mišionštwu džaknje špominamy. Al dokelž je runje w tym tydženju šaloženišči džěń šnutškwoneho mišionštwu, je tež tale nježelu po wščem ewangeliškim kraju tón džěń, na kotrymž ma šo i šlětkow přédowacž wo 50lětnym žohnowanym škutkowanjū šnutškwoneho mišionštwu. Duž je tež našč šwjedžen šnutškwoneho mišionštwu wot šerbškeho pobožneho towarštwu wuhotowany, ua jara pschihódnuy džěń poštajeny. Šo bychu našči Šserbja šo hiščeže bóle šahorjeli ša šdobne džělo šnutškwoneho mišionštwu a šejnali daloke polo škutkowanja, budže šo kemšcherjam po kemšchach knižka wot šararja Šólčža w Budyščinu špižana wo škutkowanju „Šnutškwoneho mišionštwu“ darmotnje rošdawacž.

— Šuštaw-Šdolšski šwjedžen šmēje šo nježelu 2. oktobra w Barče. Šserbske přédowanje nješmēje, kaž bēšche to prjedy poštajene, šnješ šarač lie. theol. Kencž i Šetliž, ale šnješ šaplan Domaschta i Šodžija. Přějšči je šadžewany, dokelž budže šo na tej šamej nježelu šnješ wškar Šoigt i Šupoje ša noweho šaplana w Šetližach šapokasacž.

— Budyška Šješada pschihotuje šerbški konzert, kotryž budže šo šrjedu 28. t. m. na Budyškej šščelěni wotmēwacž. Šónle konzert je šo wuhotowal, hdyž je nětko i Šožej pomozu přěnja položjo naščeho Šlacžičneho doma dotwarjena. Wěššo šo nětkole wjetšči šwjedžen nješwjeczi, dokelž šmy hašle položjo naščeho džěla dokonjeli a mamy hiščeže tón wulki a čžěški nadawł dopjelnicž, druhy položjo doma twaricž. Šotom budže šo wulki šerbški narodny šwjedžen šwjecžič, a šo by šo tónle šwjedžen bórny šwjecžič móhl, i temu dyrbimny jako šwěri Šserbja wšchitžy pomhač — šwoje dary dawacž, dary hromadžič a druhich šahoricž ša našč narodny škutk. Šajšche hěšlo dyrbi byč, kaž na nowym domje napižane šteji: „Bohu i čžješči a Šserbam i wužitku.“

— Šnutškwone mišionštwu w Draždžanach je w tych dnjach rošprawny wšchelaticž šwojich wustawow rošpóšłalo. Ša pschiklad lětnu rošprawu wuwuczejnje diakonow i wumožerškim domom w Šornich Šorbizach, dale rošprawu epileptičkeho wustawa Mały Šachow pola Šladeberga. Šošprawny powjedaja wo bohonym žohnowanju, kotrež šu tele wustawy w minjenym lěče mēle. Š došom i tymi rošprawami šu šo wažne papjerki rošdawale, kotrež šlužobnym holžam, šlužbu pštažym, w městach wukšowanje psched duchownymi štrachotami pošliczuje w Šarcžinych domišnach. Šajške Šarcžine wustawy, hdyž porjadne šlužobne holžy došny a tuni pschebnył namašaja, šu w Draždžanach-Šnowe Měšto: Šarkgrafensštraže 38, II.; w Draždžanach-Štare Měšto: Šarolašštraže 4, II.; w Šipštu: Šohršštraže 9 (Šarcžiny dom), Šindenštr. 2, I. (Šaržiny dom); w Šamjenizach: Šonnenštraže 8; w Šwifawje: Šömeršštraže 11; w Širnje: Šikolašštraže 1; w Budyščinje: (Šarcžiny wustaw) Šettinšštraže 14; w Šlawnje: Šmšberg 8; w Šitawje: Šlandauerberg. Šerje by bylo, šo bychu štaršči šwojim w městach šlužazym holžam tele adrešy šdžělili.

— Šo tym, šo je anarchištka šwoju šłóštnišku ruku pschecžiwu awštrijškej šhěžoržy pošbēhnył, čže itališka wšchnoščž ššěšd wšchitkich wšchnoščžow powoščacž, šo bychu radu škladowali, šač čžedža pschecžiwu štrašchnemu šapocžinanjū teho bjesbóžneho pašma wuššupowacž. Šrawje je, šo itališka wšchnoščž i temu powabjenje da, pschetož Štalška je štajnje to lěhwo byša, hdyž šu šo čži anarchištjo pašli a šwoje šte rady škladowali. Šušne tež je, šo by šo pschecžiwu nim ua najšrucžišcho wuššupowalo. Šeno šo paš by ta čžeržaza móž psches pošledni žaloštny nješkut šbudžena žywa woštala a šašo njewoliwška. Ššchetož je šo hižo juntróčž tajka ššhadžowanška wotmēla — ale šejny wušpěch njeje ničšo byl, dokelž ludowi šastupjerjo na jene nješpschjndžechu.

— Ščaš šo bliži, šo našč lubowany šhěžor do Šalášštinny pošjěže i pošwjecženju ewangeliškej žyrkwe. Šwón je tež šaššupjerjow wšchitkich ewangeliškich žyršwiniškich wšchnoščžow pschepošnył, šo čžyli šd na pučžowanju wobdžělicž a šu tucži tež i wjetšcheho džěla do toho šwolili. Šako šastupjer šakškeho konšistorštwu šo přáššidenta i Šahn wobdžěli. Ščyšle wšchitkich ewangeliškich budža naščeho lubowaneho šhěžora pschewodžecž, hdyž wón jako ewangelišči šhěžor šjawnje ša našču ewangelišku žyrtej wuššupuje a ewangelišku žyrtej w šlubjenym kraju, hdyž štej nošy naščeho šbóžnika khodžilej, pošwjeczi.